

7/11293
G.K.107

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082/610- 1672
Konu : Tunceli Milletvekili
Alican ÜNLÜ'nün
Yazılı Soru Önergesi

24/02/2017
24 Mart 2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 09/02/2017 tarihli ve 43452547-120.07-81617 sayılı yazınız.

Tunceli Milletvekili Alican ÜNLÜ'nün; Munzur Vadisi üzerine yapılması planlanan baraj ve HES projeleri hakkında, Bakanlığımıza yöneltmiş olduğu 7/11293 Esas sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (1 Adet, 2 Sayfa)

TUNCELİ MİLLETVEKİLİ
SAYIN ALİCAN ÜNLÜ'NÜN
TBMM 7/11293 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULARI VE CEVAPLARI

SORULAR:

1971 yılında Milli Park ilan edilen Munzur Vadisi, 42.000 hektarlık alanı ile Türkiye'nin en büyük Milli Parklarından birini oluşturmaktadır. Türkiye'nin en zengin biyolojik çeşitlilik alanlarından birini oluşturan Munzur vadisi Milli Park alanında yaklaşık 1600 bitki türü tespit edilerek kayıt altına alınmış olup, bu bitkilerden 227 çeşidi Türkiye'ye ve 55 bitki türünün ise Munzur dağlarına özgü olduğu kayıtlara geçmiştir. Munzur Vadisi Milli Parkı Türkiye'nin en önemli yaban hayatı sahasını oluşturmaktadır. Doğal ortamda sadece Munzur suyunda yaşamını sürdürebilen Kırmızı Benekli Munzur Alabalığı endemik bir türdür. Munzur Vadisi içerisinde Dersim Alevi inancı açısından da kutsal sayılan ve maneviyat açısından önemli görülen birçok mekân bulunmaktadır.

Bu ülkenin milli serveti olmasına rağmen günümüzde Munzur Vadisi Milli Parkı barajların ve HES projelerinin tehdidi altındadır. 1985 yılında Mercan ve Munzur suyu üzerinde 4 baraj ve 6 HES projesi hazırlanmıştır. Mercan Suyu üzerinde yapımı kaçak gerçekleştirilen Mercan Hidroelektrik Santrali bu projelerin ilk ayağını oluştururken, diğerlerini ise Bozkaya Barajı ve HES, Konaktepe Barajı ve HES, Kobaktepe Barajı ve Konaktepe HES I ile Konaktepe HES II, Akyayık Barajı ve HES tir. Munzur Vadisinde yapımı planlanan en büyük baraj projesi konumunda bulunan Konaktepe Barajı, Konaktepe HES-I ve Konaktepe HES-2'yi Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından 28 Ocak 2010 yılında lisans verilmiş, lisansın yürütmesinin durdurulması ve iptali üzerine dava açılmış dava sonucunda Danıştay 13. Dairesi davanın gerekçelerini haklı bularak 2012 yılında lisansın durdurulmasına karar vermiştir. Danıştay'ın kararını yok sayan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın ÇED'e gerek görmeksizin Milli Park'ta yapımı planlanan Konaktepe Barajı, HES-I ve HES-2'nin 1/5 bin Nazım İmar planı ile 1/1000 uygulama imar planını onaylamıştır. İmar Planları'na karşı açılan dava halen idare Mahkemesi'nde devam etmekte olup dava kapsamında keşif ve bilirkişi incelemesi yapılması ara kararı almıştır. Ancak, 13.01.2017 tarihli, 29947 sayılı resmi Gazete' de yayınlanan 2016/9574 Bakanlar Kurulu kararı ile Konaktepe Barajı HES I, II için acele kamulaştırma kararı alınmıştır.

Bu bağlamda;

- 1) Munzur Vadisi üzerinde yapımı planlanan Baraj ve HES projeleri için ÇED süreci işletilmeden, projelerin çevresel etkileri analiz edilmeden Bakanlar kurulu tarafından acil kamulaştırma kararının alınmasının sebebi nedir?
- 2) Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun ve Danıştay 10. Dairesi'nin ÇED raporu alınması kararı hala geçerliliğini korurken, acele kamulaştırma kararı alınmasının hukuki karşılığı nedir?
- 3) Munzur Vadisinin 1. Derece Deprem Kuşağında olmasına rağmen Baraj ve HES yapımında ısrar edilmesinin sebepleri nelerdir? Oluşabilecek herhangi bir doğal felaketin doğuracağı sonuçlar konusunda yapılmış ön çalışmalar var mıdır? Varsa bu çalışmaların sonuçları nelerdir?
- 4) Baraj ve HES projeleri ile bölge halkının kültürü, tarihi ve inançsal mekânlarına verilecek zararlar nelerdir? Bunların korunmasına yönelik projelerde hangi önlemlerin alınacağı belirtilmiştir? Bu önlemler bölge halkının tarihsel, kültürel ve inançsal mekânlarını korumak için yeterli midir?
- 5) Yapılması planlanan Baraj ve HES'ler sonucu kaç insanın yaşam alanlarından göç ettirilmesi planlanmaktadır?

CEVAPLAR:

1- Uygulanacak Projeler (EK-1) ve Seçme-Eleme Kriterleri Uygulanacak Projeler (EK-2) listelerinde yer alan faaliyetlere ilişkin belirlenmiş olan kapasiteler doğrultusunda değerlendirmeler yapılmakta ve ÇED süreçleri bu kapsamda şekillenmektedir. Tunceli İli sınırları içerisinde DSİ Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmesi planlanan ve DSİ çalışma programında yer alan Munzur Projesine ait kesin proje onay tarihinin 07.02.1993 tarihinden önce olması nedeniyle, söz konusu proje; 24.06.2002 tarihli ve 2924-0632 sayılı yazı ile 06.06.2002 tarihli ve 24777 sayılı ÇED Yönetmeliğinin geçici 4. maddesi kapsamında değerlendirilmiştir.

Diğer taraftan, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda Acele Kamulaştırma Bölümü altında yer alan 27 nci maddenin incelenmesi halinde, hangi hallerde acele kamulaştırmaya başvurulacağı görülebilecek olup, ÇED Yönetmeliği kapsamında verilen görüşler ile kararların nihai bir izin veya onay niteliği taşımasından bahisle, meri mevzuat hükümleri uyarınca ilgili kurumlardan gerekli izinlerin alınması gerekliliği doğrultusunda çalışmalar yürütülmektedir.

2- Bilindiği üzere; ÇED ile ilgili işlemlerden sonra mer'i mevzuat uyarınca ilgili kurum ve kuruluşlardan izin, onay, ruhsat ve/veya karar alınmadan bir projede faaliyete başlanması ya da devam edilmesi mümkün değildir. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından verilen üretim lisansı da, enerji projelerinin faaliyete geçebilmesi için bu kapsamda alınması gereken izinlerden biridir. Söz konusu mahkeme kararı; üretim lisansına ilişkin olmakla birlikte, ÇED Yönetmeliği kapsamında Bakanlığımıza tebliğ edilen herhangi bir karar bulunmamaktadır.

3- Ülkemizde inşa edilecek tüm yapılarda olduğu gibi Munzur Vadisi'nde yer alan projeler kapsamında tesis edilecek olan yapılar için de "Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik" doğrultusunda hareket edilmesi yasal bir zorunluluk olup, İmar Planına esas Jeolojik-Jeoteknik Etüt Raporu hazırlanması aşamasında bölgesel jeolojik özellikler, jeolojik yapının fiziko-kimyasal özellikleri, tektonik hareketler ile depremsellik ve doğal afet potansiyeline ilişkin değerlendirmeler yapılmaktadır.

4- Yapılması planlanan projeler; Milli Parklar, Tabiat Parkları, Tabiat Anıtları, Tabiatı Koruma Alanları, Doğal Sit ve Anıtlar, Tarihi, Kültürel Sitler, Özel Çevre Koruma Bölgeleri, Özel Çevre Koruma Alanları dâhilinde incelemeye alınmakta ve ilgili kurumlar tarafından verilen görüşler kapsamında değerlendirilmektedir.

5- Elektrik piyasasında üretim faaliyetlerinde bulunan ön lisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin, ön lisans ve lisansa konu faaliyetleri için gerekli olan taşınmazlara ilişkin kamulaştırma taleplerinin, bu tüzel kişiler tarafından Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na (EPDK) iletilmesi gerekmekte olup, tüm bu süreçler ÇED Yönetmeliğine ilişkin işlemlerden sonra gerçekleştirilmekte ve yapılacak göç ile yeniden yerleşime yönelik hususlar da dâhil olmak üzere tüm ayrıntılar ilgili kuruma başvuru aşamasında netlik kazanmaktadır.

